

فراهم‌آوری منابع خارجی نایاب

با تاکید بر منابع علوم انسانی بویژه
شرق‌شناسی و ایران‌شناسی

کیانوش بیاتی

آنها، سرقت و مفقود شدن کتابها و نیاز به جایگزین
نمودن نسخه‌های جدید؛ و حتی مسائل غیرقابل
پیش‌بینی نظیر رخداد جنگ، و بسیاری عوامل و
مشکلات ریز و درشت دیگر می‌تواند سبب عدم
سفرارش و خرید بموضع کتابها و مجلات مورد نیاز
مجموعه کتابخانه و در نتیجه، بروز ضعف و ناقص
شدن مجموعه منابع در کتابخانه‌ها گردد.

در هر حال، نکته مهم آن است که هر
کتابخانه‌ای در کنار تامین منابع تازه انتشار یافته،
پیوسته می‌باشد به تکمیل و رفع نواقص ایجاد
شده در مجموعه خود اقدام نماید. هر چند امکان
رفع همه این نواقص به دلیل نایاب شدن عنوانین
قدیمی تقریباً کاری محال است، اما با الوبت‌بندی
آنها، حتی المقدور می‌باشد نسبت به تکمیل آن
دسته از مجموعه‌های اصلی و اساس که فقدان
آنها، کتابخانه را از هدف اصلی خود یعنی ارائه
خدمت مقبول و مطلوب به مراجعان باز می‌دارد
اقدام گردد.

اما در فاصله‌ای که کتابخانه به هر دلیل قادر به
تهیه منابع خود نیست، و به میزانی که از تاریخ
انتشار و توزیع کتاب یا مجله‌ای خاص در بازار نشر
فاصله می‌افتد، احتمال تهیه آنها از طریق مجاری و
راه‌های معمول نیز کاهش یافته و نیاز به استفاده از
روش‌ها و ابزارهای خاص نیز فزونی می‌یابد.
خصوص - همانطور که اشاره شد - در حوزه‌های
موضوعی خاص این اتفاق با سرعتی بیشتر روی
می‌دهد و موجب نایاب شدن کتاب می‌شود.

در نوشته حاضر، به برخی روش‌ها و امکانات
و ابزارهایی که می‌تواند کتابخانه‌ها را در تهیه
منابع نایاب و قدیمی مورد نیاز یاری نماید، اشاره
شده است. هر چند، این نوشته، قطعاً به تنها یکی
نمی‌تواند همه راه‌های ممکن در تامین منابع

چکیده:

تهیه و تامین منابع نایاب و قدیمی به منظور تکمیل مجموعه‌های ناقص، یکی از مشکلاتی است که بویژه کتابخانه‌های تخصصی پرسابقه و قدیمی با آن مواجه است. تهیه این گونه منابع، به دلیل نایاب شدن آنها در بازار نشر، نیاز مند استفاده از روش‌ها و ابزارهایی نوین علاوه بر روش‌ها و ابزارهای معمول و سنتی است. نوشته حاضر، تلاش دارد به معرفی روش‌ها و امکاناتی پردازد که موجب تسهیل دستیابی و تامین سریع تر این قبیل از منابع می‌گردد.

مقدمه:

تهیه و تامین مواد و منابع اطلاعاتی و تحقیقاتی از چاپ است. این از جمله مشکلاتی است که تقریباً همه کتابخانه‌های تخصصی با آن مواجه است. تهیه این گام در راه خدمت‌رسانی به جامعه استفاده کننده و محققان و یا دیر یا زود با آن مواجه خواهد شد. بروز کاستی و نقص در مجموعه کتابخانه‌ها دلایل متعدد و بعضاً پیچیده‌ای دارد. گاهی تیراز (شمارگان) پایین انتشار کتابی ممکن است سبب ناقص شدن مجموعه گردد. به طور مثال، انتشار کتاب در حوزه موضوعی شرق‌شناسی از سوی ناشیان فعل در آین حوزه با شمارگان پایین صورت می‌گیرد و چنانچه کتابخانه از انتشار این قبیل کتاب‌ها بموضع اطلاع اینجا و یا سفارش و خرید آنها، به هر دلیل، دچار تعویق شده و دیرتر از معمول صورت گیرد، احتمال دسترسی به این کتب روز به روز کاهش می‌یابد و خیلی زود این دسته از کتابها در زمرة کتاب‌های نایاب قرار خواهد گرفت. البته عوامل بسیار دیگر نیز می‌تواند موجب کاستی و نقص در مجموعه کتابخانه باشد. به طور مثال، کمبود منابع مالی، هرچند به صورت مقطعي؛ افزایش مستمر قیمت کتب و مجلات؛ کمبود فضای مورد نیاز مخزن برای نگهداری منابع، که تقریباً همه کتابخانه‌های دنیا با آن مواجه‌اند؛ تغییر و تحولات داخلی و اداری؛ جابجایی کتابخانه‌ها؛ کهنگی و فرسودگی بیش از حد برخی منابع و عدم امکان تعمیر و مرمت کتابخانه‌های تخصصی پرسابقه و قدیمی با آن یکی از مسائلی که کتابخانه‌ها، بویژه

Florida Antiquarian Booksellers Association (FABA)<http://floridabooksellers.com/>

ب) در استرالیا:

The Australian & New Zealand Association of Antiquarian Booksellers (ANZAAB)<http://www.anzaab.com/Anzaab/>

ج) در بلژیک:

The Belgian Antiquarian Booksellers' Association<http://www.clam-bba.be/>

د) در کانادا:

The Antiquarian Booksellers' Association of Canada<http://www.abac.org/>

ه) در دانمارک:

The Danish Antiquarian Booksellers Association<http://www.antikvar.dk/>

و) در فرانسه:

Syndicat national de la Librairie Ancienne et Moderne<http://www.slam-livre.fr/>

ز) در آلمان:

Verband Deutscher Antiquare, E.V.<http://www.antiquare.de/>

ح) در ایتالیا:

Assiciazione Librai Antiquari d'Italia (Antiquarian Booksellers Association of Italy)www.alai.it**Nederlandsche Vereeniging van Antiquaren (The Dutch Antiquarian Booksellers' Association)**<http://www.nvva.nl>

ئ) در سوئیس:

Svenska Antikvariatforeningen (Swedish Antiquarian Booksellers' Association)<http://www.svaf.se>

ک) در سوئیس:

Association of Swiss Antiquarian Book and Print Dealers<http://www.vebuku.ch>

ل) در انگلستان:

The Antiquarian Booksellers Association<http://www.aba.org.uk>

نایاب را معرفی و در برگیرد.

نایاب شدن کتاب‌های خارجی در دست سفارش، معمولاً زمانی روشن می‌شود که کتاب یا کتاب‌های سفارش داده شده از سوی ناشر نایاب اعلام می‌گردد. ناشران یا کارگزاران، معمولاً برای اطلاع مشتریان خود از نایاب بودن کتاب، عباراتی را به کار می‌برند: از جمله عبارات Out-Of-Print (OP) که به معنی نایاب و یا خارج از چاپ بودن کتاب است. وقتی کتاب‌نایاب اعلام می‌شود، به این معنی است که ناشر کلیه نسخه‌های آن کتاب را به فروش رسانده است و قصد چاپ مجدد آن را ندارد. به این ترتیب تهیه آن کتاب نیز از طریق مجاری معمول امکان‌پذیر نیست و برای تهیه آن می‌باشد روش‌ها و ابرازهای دیگری به کار برد. عبارت دیگری که در این زمینه به کار می‌رود (OS) Out of Stock است: به این معنی که کتاب، فعلاً در انبار ناشر و یا کارگزار موجود نیست و کلیه نسخه‌های آن عنوان فروخته شده است. هرچند، احتمال چاپ مجدد آن منتفی نیست و در نتیجه، امکان تهیه آن نیز در آینده (یا نامعلوم) وجود دارد.

تا قبل از ایجاد شبکه جهانی اینترنت، فراهم‌آوری منابع نایاب از طرق مختلف، مثل ارسال لیست عنوانین مورد نیاز به ناشر، تماس با کارگزاران تخصصی در حوزه‌ای خاص و نظیر این‌ها صورت می‌گرفت. البته هنوز هم این روش‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد و همچنان مفید و کارآمد است. یا این وصف، روش‌های سنتی تهیه منابع نایاب، نیازمند صرف وقت نسبتاً زیاد است. اغلب خریداران ناچار به خرید کتاب یا مجله مورد نظر خود از اولین ناشر یا کارگزار عرضه‌کننده بوده و مقایسه قیمت عنوانین مشابه کاری دشوار به شمار می‌آمد. اما اینک امکان جستجوی منابع نایاب در پایگاه‌های اینترنتی از دیگر راه‌هایی است که به کمک کتابداران آمده است. امروزه، به مدد اینترنت، امکان جستجوی منابع نایاب و قدیمی، به طور همزمان در سایت‌های مختلف فراهم آمده، مقایسه قیمت‌ها بسیار آسان و سرعت سفارش این دسته از منابع شتاب و سهولت بیشتری یافته است. کار و علم انسانی در هلندیات فرنگی

انجمان‌های کتابفروشی‌های کتاب‌های قدیمی و نایاب
برخی از کتابفروشی‌های منابع نایاب، در سطح داخلی به فعالیت می‌پردازند و با کمک شبکه‌ای از کارگزاران داخلی کتاب مورد درخواست را در داخل کشور مربوطه مورد جستجو و در صورت موجود بودن آن، مشتری را مطلع می‌نمایند. برای تامین منابع قدیمی و نایاب می‌توان به عنوان قدم اول و یا نقطه آغاز، به سایت این دسته از کتابفروش‌ها، از جمله به نشانی‌هایی که در زیر آمده است، مراجعه کرد:

(الف) در ایالات متحده آمریکا:

Washington Antiquarian Booksellers Association (WABA)*(Used, Collectible, and Antiquarian Booksellers of the Greater Washington DC Area)*<http://www.washingtonbooksellers.com/waba/>**Maine Antiquarian Booksellers Association**<http://www.mainebooksellers.org>

EUROPE

Antiqbook(<http://www.anti4book.com/>), from the Netherlands Antiquarian Booksellers' Network (NAN)

Antiquarian Books Cyberstore

(<http://rarebooks.ch/rarebooks.html>), Switzerland

Antiquarian Books in Scandinavia

(<http://www.antikvariat.net/>)

bibliophile.net (<http://www.bibliophile.net>), Switzerland, with interface in English, French, German, Italian and Spanish

Bibliopoly (<http://www.bibliopoly.com>), a multilingual site for early and rare books of international dealers.

France Antiques

(<http://www.franceantiq.fr/books/Book-search.htm>)

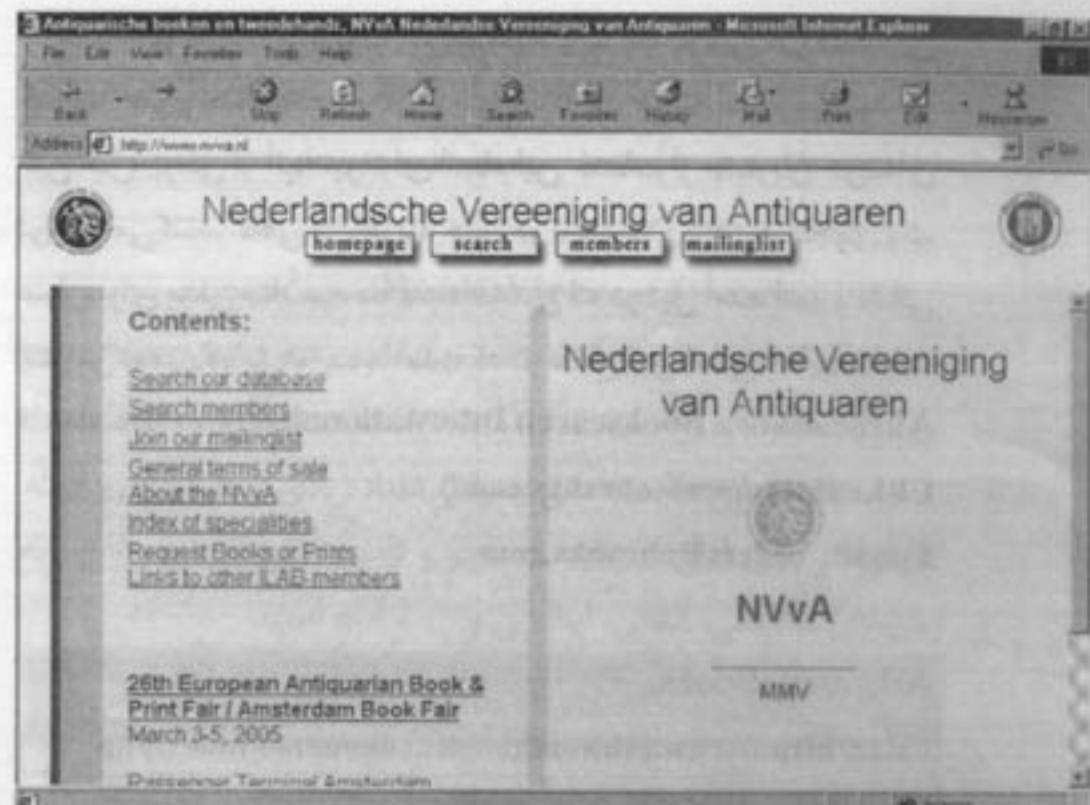
International League of Antiquarian Booksellers (<http://www.ilabdatabase.com/php/searchform.php3>), rare book search engine for online booksellers on five continents

Syndicat national de la Librairie Ancienne et Moderne (SLAM) (<http://www.slam-livre.fr/>)

Used Book Search, based in the UK; can restrict search to the UK or worldwide

Verband Deutscher Antiquare e.V.

(<http://www.usedbooksearch.co.uk/>)

بعضی نیز در سطح بین‌المللی به فعالیت می‌پردازند. کتابفروشی‌های عضو در این گونه انجمن‌ها در سرتاسر دنیا پراکنده‌اند. بنابراین، کتاب مورد درخواست از طریق شبکه‌ای از کتابفروشی‌های واپسیه به این انجمن‌ها، به جستجوی آن می‌پردازند و سپس مشتریان خود را از وجود یا عدم وجود آن تسلیخ مطلع می‌نمایند. دو نمونه زیر از این قبیل‌اند:

Antiquarian Booksellers' Association of America

<http://abaa.org>

The International League of Antiquarian Booksellers (ILAB)

<http://www.ilab-lila.com/>

راهنمای اینترنتی

AcqWeb

<http://acqweb.library.vanderbilt.edu>

این راهنمای اینترنتی کار خود را از سال ۱۹۹۳ آغاز کرده است. محلی است برای مراجعه آن دسته از کتابدارانی که به کار فراهم‌آوری و مجموعه‌سازی اشتغال دارند. اطلاعات فراوانی از طریق این سایت در اختیار کتابداران مجموعه‌ساز قرار گرفته است از جمله: فهرست انجمن‌ها و سازمان‌های مرتبط با حوزه فراهم‌آوری و مجموعه‌سازی، مجلات، گروههای بحث الکترونیکی، لیست ناشران و کتابفروشان و فهرست کارگزاران و کتابفروشی‌های منابع نایاب. برای دسترسی به لیست کارگزاران و کتابفروشی‌های منابع نایاب، پس از ورود به این سایت، می‌بایست در صفحه اول، گزینه‌ی Out-of-Print, Rare and Antiquarian Agents را انتخاب نمایند. بدین وسیله، فهرستی از کارگزاران و کتابفروشی‌های کتب نایاب در استرالیا، اروپا و آمریکای شمالی ظاهر خواهد شد. برای مثال لیستی از کارگزاران و کتابفروشی‌های عمده کتب نایاب در کشورهای اروپایی به ترتیب ذیل آمده است که کتابداران فراهم‌آور می‌توانند با مراجعه به آنها به جستجوی منابع مورد نظر خود بپردازد:

از کتاب‌های مورد جستجو را ظرف مدت یک ماه بازیابی می‌کنند. این خدمات عموماً به صورت رایگان و بدون پرداخت هزینه انجام می‌شود، در عین حال، برخی از آنها نیز برای انجام این خدمات از مشتریان هزینه‌ای دریافت می‌کنند. گاهی این هزینه حدود دو تا سه دلار برای جستجوی یک عنوان برای مدتی مثلاً سه ماه است. لیستی که در ذیل آمده، اسم و نشانی اینترنتی برخی از این سایت‌ها است که در سطح بین‌المللی فعالیت دارند:

Abracadabra Booksearch International.

URL: (<http://www.abrabks.com/>)

E-mail: orders@abrabks.com

Ashworth Books.

URL: <http://www.ashworthbooks.com/home/index.php>

E-mail: ahab@ulster.net

Book Finder.

URL: <http://riversideinformationservices.netfirms.com/BOOKFIND.HTML>

E-mail: ris@empirenet.com

BookSearch

URL: <http://www.booksearch.com/>

Bookworld.

URL: <http://www.tgal.co.uk/bookworld/>

E-mail: jc.bookworld@arrowweb.co.uk

Exedra Booksearch.

URL: <http://www.exedra.co.uk/>

E-mail: info@exedra.co.uk

Gutenberg Holdings.

URL: <http://www.abebooks.com/home/GUTENBERG/>

E-mail: order-number1@hvc.rr.com

H.P. Bookfinders.

URL: <http://www.hp-bookfinders.co.uk/>

E-mail: martin@hp-bookfinders.co.uk

UsedBookFinder.com.

URL: <http://www.usedbooksfinder.com/>

E-mail: enquiries@usedbooksfinder.com

در هر یک از سایت‌های فوق امکانات مختلفی جهت جستجو و سفارش کتاب‌های نایاب قدیمی فراهم آمده است. به طور مثال در سایت نخست از لیست فوق (Antiqbook) که در کشور هلند واقع است، می‌توان نزدیک به ۴ میلیون کتاب قدیمی و نایاب از بیش از حدود چهارصد ناشر فعال در این زمینه در سرتاسر دنیا را مورد جستجو و سپس نسبت به خرید مستقیم از کتاب‌فروش مربوطه اقدام کرد. در همینجا و برای سهولت کار، لیست کتاب‌فروشی‌ها به تفکیک نام کتاب‌فروشی، تخصص و حوزه موضوعی کتاب‌فروشی و کشور مربوطه آمده است. به طور مثال، در بخشی که کتاب‌فروش، بر اساس حوزه موضوعی تفکیک شده‌اند، ذیل موضوع Iran دو کتاب‌فروشی، در موضوع Islam پنج کتاب‌فروشی، در موضوع Persia سه کتاب‌فروشی، در موضوع Orientalia معرفی شده است:

1. Asia Book Store

2. Charlotte du Rietz Rare Books (ILAB)

3. Smitskamp Oriental Antiquarium (NVVA)

Books & Book Collecting

http://www.trussel.com/f_booksx.htm

از بهترین سایت‌های اینترنتی جهت مراجعه کتابداران برای جستجوی کتب قدیمی و نایاب است. اصولاً، در این سایت هم می‌توان به جستجو و خرید منابع تازه انتشار یافته و در دست چاپ پرداخت و هم می‌توان به جستجو و خرید منابع قدیمی و نایاب اقدام نمود. در این سایت تعداد زیادی لینک‌های مرتبط وجود دارد. از جمله، اسم و نشانی تعدادی از کارگزاران معروف و فعال در زمینه جستجو و تامین منابع کمیاب و نایاب در اینجا آمده که مراجعان می‌توانند یکجا و یا بطور جداگانه در هر یک از آنها به جستجوی عنوان مورد نظر خود بپردازند. حتی از طریق این سایت می‌توان به جستجوی مجلات قدیمی و نایاب نیز اقدام کرد. بخشی از لینک‌ها نیز به سایت‌های مراکز ارائه دهنده خدمات جستجوی کتاب اختصاص دارد. از دیگر بیوگرافی‌هایی که در این سایت آمده، فهرستی است از سایت کتاب‌فروش‌ها و انجمن‌های کتاب‌فروشی‌ها است. به عنوان نمونه چنانچه در کادر جستجوی سایت:

ABA Antiquarian Booksellers' Association (UK) وارد و مورد جستجو قرار گیرد، تعداد ۷۰۳ عنوان کتاب قدیمی و نایاب بر صفحه ظاهر می‌شود.^{۱۶} از دیگر امکاناتی که از طریق این سایت در اختیار مراجعان و جویندگان کتاب قدیمی و نایاب قرار دارد، لیستی از سایت‌های شرکت‌ها، مراکز و کتاب‌فروشی‌هایی است که به ارائه خدمات در زمینه جستجوی منابع مورد درخواست مراجعان می‌پردازند. این سایت‌ها پس از دریافت مشخصات کتاب مورد درخواست از طریق فرم‌های آنلاین یا از طریق پست الکترونیکی، به جستجوی آن عنوان یا عنوانی در سطح منطقه‌ای یا بین‌المللی می‌پردازند و نتیجه جستجو، مبنی بر وجود یا عدم وجود کتاب در بازار، را به مقاضی اطلاع می‌دهند. برخی از این مراکز - بنا به ادعایشان - حدود ۷۰ تا ۸۰ درصد

موتورهای ابرکاوش اینترنتی برای یافتن منابع نایاب
سایت‌های زیر را می‌توان به منظور جستجوی همزمان چندین سایت
منابع نایاب مورد جستجو قرار داد:

AddALL

<http://www.addall.com/used/>

این پایگاه اینترنتی توسط خریداران کتاب و برای استفاده خریداران کتاب ایجاد شده است. این پایگاه عنوان یا عناوین مورد جستجو را در فهرست کتب نایاب ۴۰ کتابفروشی اینترنتی کاوش می‌کند و همزمان در سایت‌های Half.com, Maremagnum, Powell's Books کتب نایاب شامل Biblion, Bibliopoly, Biblioroom, Chapitre, ElephantBooks, Abebooks.com, Alibris, AntiqBook, می‌پردازد.

Bookfinder

www.fookfindr.com

موتور جستجوی این سایت به کاربران اجازه می‌دهد تا همزمان سایت‌های کتب نایاب ذیل را جستجو نمایید:

Abebooks.com, Abooksearch, Alibris, AntiqBook, BiblioDirect, Biblion, Bibliology, Bibliopoly, biggerbooks.com, BookAvenue.com, Book and Collectibles, ChooseBooks, ecampus.com, ElephantBooks, Global Book Mart, Half.com, JustBooks, Maremagnum, Popula, Powell's Books, TextBooksX.com, TomFolio.com, Used Book Central.

پایگاه‌های اینترنتی منابع نایاب

لیست زیر شامل تعدادی از معروف‌ترین پایگاه‌های منابع نایاب برای جستجو و دستیابی به این گونه منابع است:

Advanced Book Exchange (Abebooks)

<http://www.abebooks.com/>

این سایت از سازماندهی خوبی برخوردار بوده و جستجوی منابع بر اساس نام مولف، عنوان، و کلیدوازه به آسانی انجام می‌شود. در این سایت می‌توان بر اساس موضوع، کتابفروشی‌های خاص، یا بر اساس منطقه جغرافیایی به جستجو پرداخت.

Alibris

www.alibris.com

این سایت تلاش می‌کند تا به یکی از بهترین منابع تامین کتب نایاب و Barnes And Noble کمیاب تبدیل شود. از همکاران این پایگاه می‌توان به Amazon.com, Borders.com, اشاره کرد. جستجو در این پایگاه بر اساس عنوان، مولف، موضوع، ناشر، شماره استاندارد بین‌المللی کتاب ISBN و کلید واژه امکان‌پذیر است.

WantedBooks.com

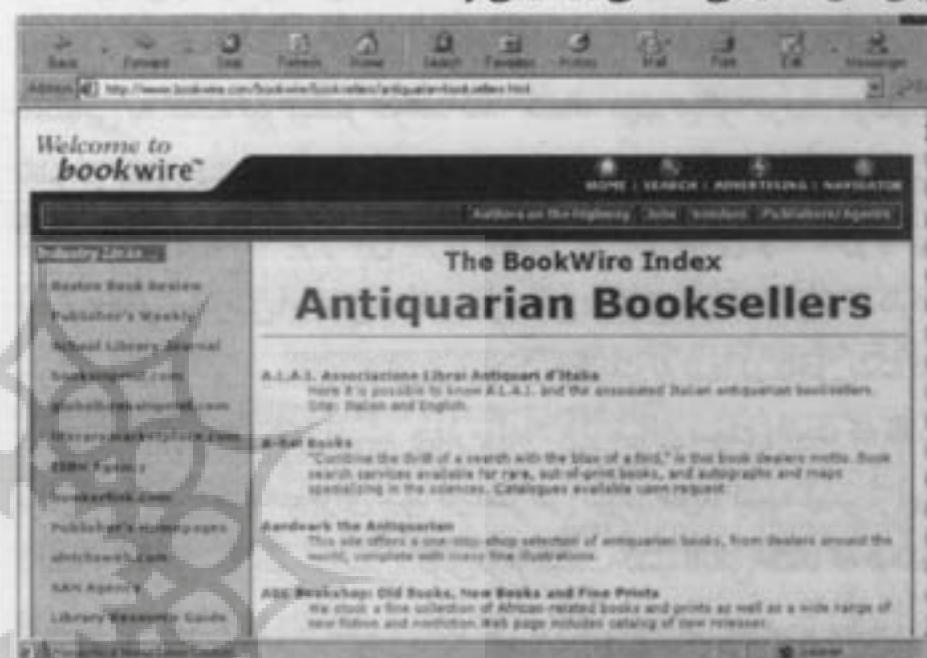
<http://wantedbooks.com/>

E-mail: patty@wantedbooks.com

BookWire

<http://www.bookwire.com/bookwire/booksellers/antiquarian-booksellers.html>

در بخشی از این سایت نشانی اینترنتی تعداد زیادی از کارگزاران و کهنه کتابفروشی‌های فعال در زمینه جستجو و تامین منابع قدیمی و نایاب به زبان‌های انگلیسی، آلمانی، ایتالیایی و ... آمده است.

Advanced Book Exchange (Abebooks)

<http://www.abebooks.com/>

از طریق این سایت دسترسی به فهرست کتب جدید و قدیمی و نایاب بیش از ۱۲/۵۰۰ کتابفروشی فراهم آمده است. در این سایت بیش از ۶ میلیون کتاب جدید و قدیمی و نایاب، اعم از کتبی که به امضای مؤلف رسیده و یا کتب درسی که به قیمت یک دلار به فروش می‌رسد، وجود دارد. روزانه ۲۰۰ هزار کتاب به این پایگاه افزوده می‌شود. در فهرست کتب قدیمی و نایاب این سایت، نام برخی از کتابفروشی‌ها و ناشران مشهور و پرسابقه حوزه شرق‌شناسی، ایران‌شناسی و اسلام‌شناسی نیز به چشم می‌خورد. به طور مثال از انتشارات Brill Academic Publishers در هلند، بیش از ۱۳/۰۰۰ کتاب در این سایت موجود است. از انتشارات Harrassowitz Verlag در آلمان، نزدیک به ۱۰۰۰ کتاب؛ از انتشارات Dietrich Reimer Verlag در آلمان، نزدیک به ۵۰۰ کتاب؛ از انتشارات Eisenbrauns در امریکا، نزدیک به ۵۰۰ کتاب؛ از انتشارات I.B. Tauris در انگلستان، نزدیک به ۳۵۰ کتاب؛ و از انتشارات Peeters Publishers در بلژیک، نزدیک به ۳۴۰ کتاب در این سایت وجود دارد.^۵

ناشران و تامین کتابهای نایاب

در بازار نشر نیز برخی از ناشران کتاب ضمن انتشار و فروش کتب جدید به تهیه منابع نایاب و خارج از چاپ برای متقاضیان این دسته از منابع می‌پردازند. در انتخاب این دسته از ناشران که به دارای کتاب‌فروشی‌های وابسته و یا مستقل هستند، باید به برخی نکات توجه کرد. نخست اطلاع از این که ناشر مورد نظر در جستجوی منابع نایاب مورد درخواست مشتریان خود، چه مدت زمان صرف می‌کند. مثلاً برخی از آنها نظیر انتشارات هاراسویتس در آلمان، کتاب یا عنوان مورد درخواست را تا مدت زمان یکسال نزد خود و در لیست جستجوی خود قرار می‌دهند. در هر صورت، کوتاهی یا بلندی این زمان در یافتن کتاب تاثیر گذار خواهد بود. هرچه مدت زمانی را که ناشر صرف جستجوی این قبیل منابع می‌کند بیشتر باشد احتمال دستیابی به کتاب نیز بیشتر خواهد شد. مساله مهم دیگر، درصد موفقیت ناشر در یافتن کتب نایاب است. تعداد مراجع و منابعی که در جستجوی کتب نایاب مورد استفاده قرار می‌گیرد، اعم از مراجع سنتی و الکترونیکی (سایت‌های اینترنتی)، نقش اساسی در یافتن عنوانین مورد درخواست دارد.

سوم، توانایی ناشر در یافتن عنوانین مورد درخواست نه تنها در داخل بلکه در خارج از کشور محل ناشر است. چهارم، اطلاع از میزان سودی است که ناشر برای انجام این خدمات برای خود در نظر می‌گیرد. خرید کتب نایاب از این دسته از ناشران، به طور معمول، گران‌تر از قیمت کتب نایابی است که توسط فروشنده‌کان این قبیل از کتب در معرض فروش قرار می‌گیرد. و نکته آخر اینکه، ضروری است تا خریداران، قبل از خرید کتب نایاب مورد درخواست خود، با ناشر پر سر کیفیت ظاهری و فیزیکی کتب مورد نظر به توافق برسند. مثلاً مشخص کنند که کتابخانه فقط کتب نایابی را خریداری خواهد کرد که دارای وضعیت ظاهری و فیزیکی خیلی خوب باشد و یا کتابخانه کتبی را که بامزیک علامت‌گذاری شده باشد، خریداری نمی‌کند. برخی از مشهورترین این دسته از ناشران در زیر آمده است:

1-Alfred Jaeger, Inc

URL: <http://www.ajaeger.com>

E-mail: jaeger@ajaeger.com

در نیویورک، در سال ۱۹۵۸ تأسیس شده و دارای ۴۵ سال سابقه فعالیت در زمینه تامین منابع قدیمی و نایاب است. هم‌اکنون در انبار این کتاب‌فروشی بیش از ۵۰ هزار عنوان کتب قدیمی و نایاب نگهداری می‌شود. چنانچه مشتریان نتوانند کتاب مورد نظر خود را از میان کتب موجود در انبار این کتاب‌فروشی بیابند، آنها با دریافت مشخصات کتاب، خود اقدام به جستجوی آن خواهد کرد و نتیجه را به اطلاع می‌رساند.

2-Aux Amateur de Livres

URL: <http://www.auxam.fr/>

E-mail: gler@auxam.fr/aal@auxam.fr

این کتاب‌فروشی در پاریس واقع است و مراجعان ابتداء می‌باشند در سایت

Biblion

www.biblion.com

کاربران از طریق این سایت که در انگلستان واقع است، می‌توانند به بیش از یک‌هزار کتاب‌فروشی که به فروش بهترین کتب منشته در انگلستان اشتغال دارند، بپردازند. امکان جستجوی کتب بر اساس عنوان، مولفه، ناشر، کلیدواژه، و به شکلی خاص‌تر بر اساس تاریخ نشر، اولین چاپ، امضادار بودن کتب و قیمت قابل جستجو است.

Bookavenue.com

www.bookavenue.com

این سایت مدعی است که کتب نایاب را با قیمتی منصفانه در اختیار خریداران قرار می‌دهد. امکان جستجوی منابع بر اساس عنوان، مولفه، فروشنده، و موضوع وجود دارد. ضمن آنکه جویندگان کتاب می‌توانند لیست کتب مورد نیاز خود را به رایگان در این سایت وارد نمایند.

France Antique

www.franceantiq.fr

در این پایگاه حدود پنجاه و هفت کهنه کتاب‌فروش از سرتاسر فرانسه به فروش کتب نایاب و کمیاب می‌پردازند. جستجوی عنوانین کتاب‌ها در این سایت فقط از طریق کلیدواژه امکان‌پذیر است و پس از جستجو و بازیابی کتاب‌ها، کاربر به فهرست ناشر دارنده آن کتاب وصل می‌گردد. این پایگاه خدمات جستجوی رایگان کتب را نیز در اختیار مشتریان خود قرار می‌دهد.

Powell's Books

www.powells.com

این سایت دارای مجموعه‌ای بزرگ از کتب دست‌دوم، کمیاب و نایاب است. نزدیک به ۱۵۰۰۰ کتاب در فهرست این سایت موجود و قابل بازیابی است. کتابها را می‌توان بر اساس عنوان، مولفه ناشر، کلیدواژه، و شماره استاندارد بین‌المللی کتاب ISBN مورد جستجو قرار داد. پاول کتابهایی را که در این سایت یافت نمی‌شود به رایگان در دیگر جاها مورد جستجو قرار می‌دهد.

UKBookWorld

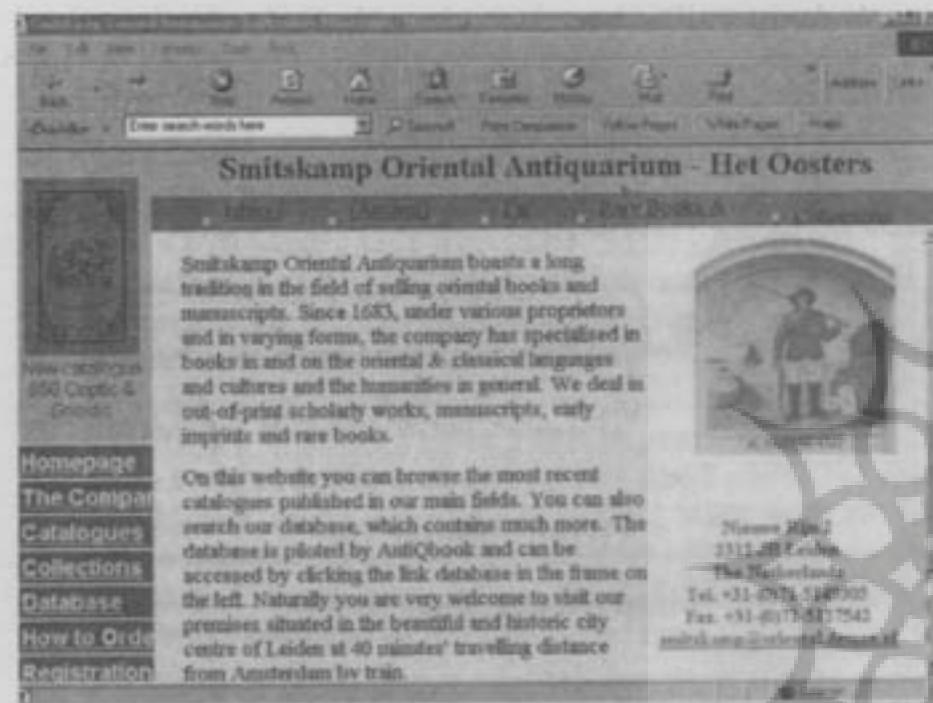
[Http://UKBookWorld.com](http://UKBookWorld.com)

اینجا محلی برای بازار کتب قدیمی، کمیاب و نایاب در انگلستان است. در اینجا می‌توان بر اساس نام مولف، عنوان، ناشر، تاریخ نشر، موضوع به جستجو پرداخت. می‌توان ۵۰ عنوان از کتب مورد درخواست خود را به رایگان در این پایگاه وارد کرد. باید توجه داشت که در اینجا کتب مورد درخواست بر اساس نام مولف و موضوع وارد می‌شود و بر اساس عنوان کتاب، شرکت مسئول هر روز این کتاب‌ها را مورد بررسی قرار می‌دهد و شما را از طریق پست الکترونیکی مطلع می‌سازد.

6-Smitskamp Oriental Antiquarium

(<http://www.oriental.demon.nl>)

این کتاب فروشی بخشی از انتشارات بریل است که کار خود را به صورت مستقل از حدود ۱۰ سال پیش آغاز کرده است. در زمینه تامین منابع شرق‌شناسی نایاب، کمیاب و دست دوم فعالیت دارد. از کتابهای موجود خود هر سال چندین کاتالوگ منتشر می‌سازد. بخشی از آخرین کاتالوگ آن (شماره ۶۵۰)^۲ به معرفی و عرضه برخی کتابهای نایاب مربوط به ایران اختصاص دارد. البته کاتالوگ‌های (چاپی) این کتابفروشی، فقط بخشی از کتابهای موجود آن را شامل می‌شود و برای مرور و یا جستجوی کامل عنوانین موردنظر، می‌بایست به سایت آن در اینترنت مراجعه نمود.^۳

کتب انباری*

طبعاً همه کتابهای را که ناشران مختلف به چاپ می‌رسانند به فروش نمی‌رسد و همواره تعدادی از کتب انتشار یافته به عنوان کتب انباری و مزاد کتابهای ناشران باقی می‌ماند. ناشران به دلیل هزینه‌هایی که نگهداری این قبیل کتب در انبارهایشان در بردارد این دسته از کتب را به قیمت بسیار نازل به خریداران کتب انباری می‌فروشند. برخی از کتابفروشی‌ها نظیر Barnes and Noble, Strand, Powell's Books به اصطلاح انباری می‌کنند. در عین حال، این قبیل کتابها بسیار ارزان قیمت هستند. در حال حاضر، در تعدادی از سایت‌های اینترنتی نیز می‌توان به جستجوی کتب انباری پرداخت. نام و نشانی برخی در ذیل آمده است:

1-BookCloseOuts:

WWW.bookcloseouts.com

مطابق آنچه که در این سایت آمده، این کارگزار کتابهای خور را با قیمت ۵۰ تا ۹۰ درصد زیر قیمت اصلی کتاب به خریداران عرضه می‌کند. جستجوی کتب در این سایت بسیار ساده و بر اساس کلیدواژه، عنوان، مولف، شماره استاندارد بین‌المللی، و نام ناشر قابل اجرا است.

2-Book Depot: www.bookdepot.com

این سایت یکی از بزرگترین فروشندهای کتب انباری و عمده‌فروشان کتاب‌های تخفیف‌دار در آمریکای شمالی با پیش از پنج میلیون کتاب است.

آن - طی مراحل ساده‌ای - اقدام به ثبت نام نمایند. بعبارتی، استفاده از این سایت با داشتن اسم و اسم رمز امکان‌پذیر است.

3-Blackwell's Book Service(<http://www.blackwell.com/index.asp>) این کتابفروشی بخشی ویژه‌ی ارائه خدمات جستجوی کتب نایاب است. ابتدا لیستی از کتب نایاب مورد درخواست مشتریان خود را تهیه می‌کند. سپس آن لیست به حدود ۲۵۰ کارگزار کتب قدیمی در امریکا، کانادا و انگلستان ارسال می‌شود تا چنانچه هریک از آنها، کتاب یا کتابهایی را در اختیار دارد، نسبت به تامین آنها اقدام گردد. لیست اخیر این کارگزار که در سایت آن قرار داده شده، حدود یک‌صد صفحه است و شامل پنج هزار عنوان کتاب‌های نایاب مورد درخواست مشتریان است. این کارگزار به طور معمول ۴۰ درصد از کتب نایاب مورد درخواست را در بازار کتب با موفقیت جستجو و تامین می‌کند. در عین حال، درخواست جستجوی کتب نایاب به مدت یک سال نزد این کارگزار باقی می‌ماند. درصورتی که جستجوی کتاب مورد درخواست به نتیجه‌ای نرسد، عنوان مورد درخواست از لیست جستجو خارج و به درخواست‌کننده کتاب نیز اطلاع داده می‌شود.

4-Casalini (<http://www.casalini.it/>)

کتابفروشی ایتالیایی که در دهه ۱۹۵۰ تأسیس گردیده است. فعالیت اصلی آن تامین منابع چاپی ایتالیایی - اعم از کتاب و مجله - و ارسال آن به متاقاضیان در سایر کشورها است. لیست ناشران ایتالیایی و فهرست انتشارات آنها از طریق سایت این شرکت در دسترس قرار دارد.

5-Otto Harrassowitz

(http://www.harrassowitz.de/mono_opsearching.html) هاراسویتس از ناشران و کارگزاران بنام کتابهای شرق‌شناسی است. بخشی از خدمات این ناشر مربوط به جستجوی کتب نایاب است. هاراسویتس فقط جستجوی کتب نایاب به زبان آلمانی و فرانسوی‌های الفان، اتریشی و سویس را به عهده می‌گیرد. این کارگزار بطور معمول عنوانین مورد تقاضا را به مدت یک‌سال مورد جستجو قرار می‌دهد. بویژه در یافتن کتب در موضوعات علوم انسانی و علوم اجتماعی موفق تر است. هر چند، متاقاضیان می‌توانند در یافتن کلیه کتب آلمانی زبان نایاب در موضوعات مختلف از خدمات این کارگزار استفاده نمایند.

موجود این دو شرکت است که می توان آن را مرور و یا مورد جستجو قرار داد.
نشانی این شرکت ها به ترتیب ذیل است:

1-Periodicals Service Company 11 Main Street

Germantown, NY 12526
USA

Tel: 00 1 518 537 4700

Fax: 00 1 518 537 5899

E-mail: psc@periodicals.com

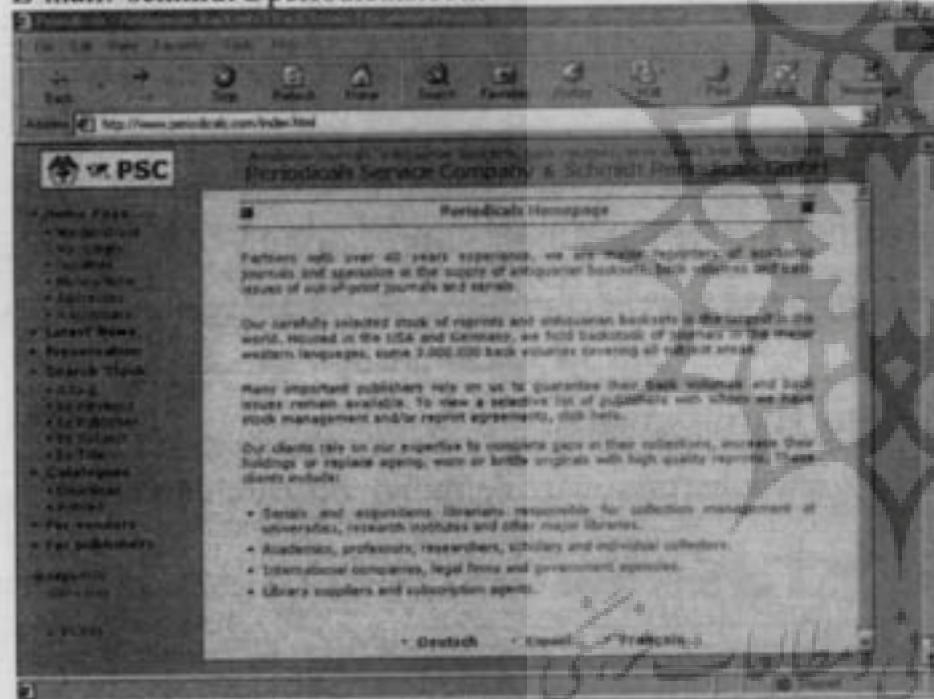
2-Schmidt Periodicals GmbH Dettendorf Römerring 12

D-83075 Bad Feilnbach
Germany

Tel: 00 49 8064 221

Fax: 00 49 8064 557

E-mail: schmidt@periodicals.com

در خاتمه، یادآوی این نکته ضروری به نظر می رسد که در مورد استفاده از سایت های مذکور می باشد به برخی نکات توجه داشت. نکته نخست آنکه هر یک از این سایت ها دارای موتورهای جستجو و روش های نمایه سازی کم و بیش متفاوت و منحصر به خود هستند. مثلاً چنانچه جستجوی عنوانی بخصوص مورد نظر است، بهتر است تا حد امکان جستجو را محدود / خاص نمود. بطور مثال، بهتر است در کادر جستجو، نام خانوادگی مولف و کلیدوازه عنوان را وارد نمایند تا نتیجه های بهتری به دست آید. نکته بعدی آنکه همه سایت های ویژه منابع نایاب آنچنانکه انتظار می رود به روز نیستند. به همین علت چنانچه به کتاب مورد نظر خود در یکی از این پایگاه ها دست یافتد، بهتر است قبل و پیش از پرداخت قیمت کتاب با مسئول فروش تماس و از وجود آن مطمئن گردید. ممکن است کتابی فروخته شده باشد اما عنوان آن هنوز از پایگاه مربوطه حذف نشده باشد. و نکته آخر آنکه در فضای سایبریتیکی و در دنیای اینترنتی هم، می باشد از افراد متقلب و فرصت طلب بر حذر بود و فقط از کتابفروشی ها و کارگزارانی اقدام به خرید کرد که از خوشنامی و اعتبار لازم برخوردار باشند.

3-index.jsp/Half.com:

<http://half.ebay.com>

این سایت علاوه بر کتب دست دوم و قدیمی، به فروش منابع الکترونیکی هم می پردازد. قیمت منابع عرضه شده برای فروش بسیار نازل است. در عین حال، از طریق این سایت، خریداران می توانند ضمن خرید کتب مورد نیاز خود به فروش کتاب های خود نیز بپردازند.

تهیه مجلات قدیمی و نایاب خارجی

مجله - اعم از مجله تخصصی (journal) و یا عامومی (magazine) به آن دسته از نشریات اطلاق می شود که بطور منظم و با فاصله زمانی معین انتشار می یابد. انتخاب مجلات علمی مناسب با اهداف و نیازهای کنونی و آتی جامعه استفاده کننده یکی از مشکل ترین و دقیق ترین وظایفی است که به عهده کتابداران قرار دارد و نیازمند ارزیابی مداوم است. در زمینه تامین کسری و تکمیل مجموعه مجلات کارگزاران نسبتاً فراوانی مشغول به فعالیت هستند. برخی از این کارگزاران فقط در سطح محلی و داخلی فعال اند و برخی نیز خدمات خود را در سطح بین المللی ارائه می کنند. در اینجا دو کارگزار معروف بین المللی معرفی شده اند:

Alfred Jaeger, Inc

<http://www.ajaeger.com>

این سایت دارای ۴۰ هزار عنوان مجله است و مجلات کمیاب و یا سخت یاب را برای مشتریان خود جستجو می کنند. درخواست تامین شماره های گذشته مجله مورد نظر را - اعم از تک شماره و یا یک دوره کامل - می توان از طریق نامه پستی، پست الکترونیک و یا تلفنی به اطلاع این شرکت رساند.

نشانی این کارگزار در ذیل آمده است:

Alfred Jaeger, Inc. World Headquarters

66 Austin Blvd. - P.O. BOX 9009

Commack, NY 11725-9009

(800)-969-JAGR

(631)-543-1500

E-mail: jaeger@ajaeger.com

Periodicals Service Company & Schmidt Periodicals GmbH

<http://www.periodicals.com/>

با ادغام این دو شرکت امکان دسترسی به بیش از سه میلیون جلد مجله در همه موضوعات فراهم آمده است. این دو شرکت از بزرگترین کارگزاران فعال در زمینه تهیه بازچاپ مجلات علمی و تامین شماره های قدیمی مجلات، پایاندها و منابع مرجع اند. این وب سایت دارای پایگاهی از منابع

پی نوشت ها:

۱. بطور مثال شماره کان کتاب هایی که انتشارات هاراسویتس در حوزه شرق‌شناسی منتشر می‌سازد بین ۳۰۰ تا ۵۰۰ نسخه است. برای اطلاع بیشتر نگاه کنید به مطلبی که نگارنده در شماره ۲۵ مجله پیام بهارستان با عنوان: نیم قرن تلاش: کتابخانه مجلس و انتشارات هاراسویتس آورده است.
۲. در عین حال، گاهی لغات و اصطلاحات دیگری هم مورد استفاده قرار می‌گیرد که گویای نایاب / کمیاب بودن اثر است. از جمله:

- Antiquarian (Antiquarian Books)

کتاب عتیقه/ قدیمی: عبارتی است که به عمر و قدمت کتاب اشاره دارد. معمولاً کتابی را که به سده نوزدهم میلادی تعلق دارد، کتاب عتیقه به حساب می‌آورند. هرچند، قدمت کتاب همیشه و لزوماً به معنی کمیاب بودن و یا نایاب بودن آن نیست و بسیارند کتاب هایی که به پیش از این تاریخ نیز تعلق دارند اما کتاب عتیقه به شمار نمی‌روند.

- Rare (Rare Books)

(کتاب کمیاب/نادر): به کتابی اشاره دارد که اصولاً به تعداد بسیار کم توزیع شده و یا تعداد نسخه های باقی مانده از آن بسیار کم است. تهیه و خرید این قبیل کتابها اصولاً به آسانی و سهولت میسر نیست. ضمن آنکه، گاهی، یک کتاب کمیاب، تنها نسخه موجود از آن عنوان است و همین امر می‌تواند بر قیمت آن موثر بوده و باعث افزایش قابل توجه قیمت آن گردد.

- Secondhand (Secondhand books)

کتاب دست دوم: به کتبی اطلاق می‌گردد که قبل از تملک دیگری بوده و یا مورد استفاده قرار گرفته است اما در هر حال ممکن است نایاب محسوب نگردد. بسیاری از کارگزاران (واسطه های) کتاب های نایاب به فروش این قبیل کتب اشتغال دارند. در عین حال خریدار می‌تواند بنای میل خود نسبت به خرید نسخه جدید این قبیل کتب اقدام نماید و یا دست دوم آنها را به قیمتی بسیار کمتر خریداری نماید.

۳. از میان این سه کتابفروشی، کتابفروشی Smitskamp Oriental Antiquarium (NVVA) از شهرت و اعتبار بیشتر برخوردار است. نگارنده با جستجو ذیل کلمه Persia در کادر جستجو، تعداد ۵۱ کتاب بازیابی نمود که برای نمونه برخی از آنها به همان شکل که در پایگاه اطلاعاتی این سایت نشان داده شده آمده است:

1. ALEXANDER, C. M. A modern wayfarer in Persia.

London 1931. 176 p., text-map. Cloth

€ (euro) 47.70 [Appr.: US\$ 62.3 | £UK 33.25 | JPY 6409]

-- Smitskamp Oriental Antiquarium. Book number: 120713

[Click here to view more of our catalogue: Iran](#)

Keywords: travel Iran

2. BENJAMIN, S. G. W. Persia. Fifth impression.

London - New York 1914. xiv, 304 p., 53 ills, 1 plate, 2 (1 fold.) maps (The Story of the Nations 17) [Original pictorial green publisher's cloth, decorated in red and black, with gilt lettering, spine frayed]

€ (euro) 61.48 [Appr.: US\$ 80.29 | £UK 43 | JPY 8260]

-- Smitskamp Oriental Antiquarium. Book number: 120791

[Click here to view more of our catalogue: Iran](#)

Keywords: travel Iran

3. FRASER, J. B. A winter's journey (Tâtar,) from Constantinople to Tehran; with travels through various parts of Persia, &c.

London, R. Bentley, 1838. Two volumes. vii, 420; vii, 511 p.; 2 plates. [Modern cloth; plates foxed; inner margins of plates and title-pages marginally stained owing to removal of sellotape]

€ (euro) 901.00 [Appr.: US\$ 1176.71 | £UK 627.25 | JPY 121058]

-- Smitskamp Oriental Antiquarium. Book number: 90895

[Click here to view more of our catalogue: Iran](#)

Keywords: Iran

4. FRYE, R. N. The heritage of Persia.

London 1962. xvii, 317 p., 126 illustrations on 64 plates, 4 maps. Cloth

€ (euro) 79.50 [Appr.: US\$ 103.83 | £UK 55.5 | JPY 10682]

-- Smitskamp Oriental Antiquarium. Book number: 80639

[Click here to view more of our catalogue: Iran](#)

Keywords: Iran

5. LAYARD, A. H. Early adventures in Persia, Susiana and Babylonia. Including a residence among the Bakhtiyari and other wild tribes before the discovery of Nineveh. New edition. [Reduced reprint of the London 1894 edition].

Westmead 1971. (34), 436 p., portrait. Cloth

€ (euro) 106.00 [Appr.: US\$ 138.44 | £UK 74 | JPY 14242]

-- Smitskamp Oriental Antiquarium. Book number: 107114

[Click here to view more of our catalogue: Ancient Near East](#)

Keywords: travel Ancient Near East

6. YAMAUCHI, E. M. Persia and the Bible. Foreword by D. J. Wiseman.

Grand Rapids 1990. 578 p., many illustrations. Cloth

€ (euro) 71.02 [Appr.: US\$ 92.75 | £UK 49.5 | JPY 9542]

-- Smitskamp Oriental Antiquarium. Book number: 81040

[Click here to view more of our catalogue: Akkadian and Sumerian](#)

Keywords: Christian Persian Akkadian and Sumerian

۴. به عنوان نمونه، سه عنوان از عنوانین بازیابی شده را به طور کامل در اینجا آورده‌ام:

1- Arnold, A Through Persia By Caravan

London Tinsley Brothers 1877, First VG+ Two volumes: 333 & 325 pp. Orig burnt/orange cloth, blindstamped. Only slight wear at corners and spine tips. Front free end paper almost loose in vol 1, rear hinge vol 2 little loose. Over all a much nicer than usual set of this scarce work on travel & exploration in Persia over 125 years ago.
Price: USD 1,500.00 other currencies order nr. 001560 javascript:openinquirywindow('61496713','') inquire
offered by: Trophy Room Books (USA)

2- Benjamin, S. G. W. Persia and the Persians

507 Boston, MA Ticknor & Co. 1887 Hardbound Good; ex-library copy (bookplate, etc.)
Price: USD 150.00 other currencies order nr. BOOKS0662711
offered by: De Wolfe & Wood (USA)

3- BROWNE, Edward Granville A YEAR AMONGST THE PERSIANS; Impressions as to the Life & Character of the People of Persia. Received during Twelve Months' Residence in that Country 1887 - 1888. With a Memoir by Sir E. Denison Ross.

Adam and Charles Black, London, 1950. Third Edition, xxii+650pp. Illustrated with Photo Plates & Maps [folding map at rear]. Pictorial Dust Jacket. A Fine Copy.
Price: USD 125.00 other currencies order nr. 9005
offered by: militarybookshop.com (USA)

۵. نگارنده با جستجو در کتاب‌های موجود از انتشارات بریل در پایگاه این سایت، با محدود کردن دایره جستجو، ۲۵ کتاب از کتاب‌های این ناشر که در سال‌های مختلف و در بازار ایران منتشر شده بازیابی نمود. برخی از این عنوانین در اینجا آمده است:

The Horoscope of Asadullah Mirza. A Specimen of Nineteenth-Century Persian Astrology. Elwell-Sutton, L.P. (editor), 1977.

Price: US\$ 34.94

Shi'ism and Constitutionalism in Iran. A Study of the Role Played By the Persian Residents of Iraq in Iranian Politics.

Abdul-Hadi Hairi, 1977

Price: US\$ 35.00

Studies in Judeo-Persian Literature. Asmussen, Jes P., 1973

Price: US\$ 55.00

Philosophical Terminology in Arabic and Persian. Afnan, Soheil M., 1964.

Price: US\$ 87.35

The Poems of Shemseddin Mohammed Hafiz of Shiraz. Now first completely done into English verse from the Persian, in accordance with the original forms, with a biographical and critical introduction... John Payne. 1901.

Price: US\$ 997.67}

۶. این کتابفروشی، در حوزه شرق‌شناسی به شش موضوع اصلی ذیل توجه دارد:

1. The Ancient and Modern Near East

2. Islam - Arabic & Persian Languages & Cultures

3. Judaica & Hebraica

4. Christian Oriental Cultures

5. The Classical World

6. The Far East - Central Asia

۷. کاتالوگ شماره ۶۵۰ این کتاب فروشی که در زانویه ۲۰۰۵ منتشر یافته، به صورت آنلاین در دسترس قرار دارد. در این فهرست ۲۰۲ کتاب قدیمی و نایاب در موضوع Cuneiform & Pahlavi معرفی شده و در معرض فروش قرار گرفته است.

۸. برای اطلاع بیشتر درباره این کتابفروشی نگاه کنید به مقاله‌ی استاد ایرج افشار در مجله بخارا، شماره ۳۳ و ۳۴ (اسفند ۸۲)، ص. ۶۸.

remained books . ۹

بخشی از مطالب نوشته حاضر، از کتاب ذیل ترجمه شده است:

Guide to Out-of-Print Materials/ Narda Tafuri , Anna Seaberg , and Gary Handman. Maryland, Scarecrow Press, 2003.